

bejdere i sidste Kampagne. Den producerede Mængde Kartoffelmel har da ogsaa været ret stærkt svingende. I 1919 udgjorde Produktionen for 20 Fabrikers Vedkommende 9306 Tons, i 1930 var den 880 Tons og endelig i 1931 93 Tons. I 1931 blev der indført 10,843 Tons, saaledes at Forbruget af Kartoffelmel kan anslaaes til ca. 11000 Tons. Heraf anvendtes ca. 3000 Tons til Fremstilling af Glycose, ca. 500 Tons er anvendt i Sæbefabrikationen, ca. 200 Tons i Vaskerierne, medens Resten maa antages at være anvendt til Husholdningsbrug. Kartoffelmelet og Kartoffelstivelsen erstattes i nogen Grad af Majsstivelse, Risstivelse og Hvedestivelse. Majsstivelse, og i stigende Grad Majsmel (Maizena) anvendes nu til Fremstilling af Glycose, idet det i 1931 og Begyndelsen af 1932 stedfindende Dumpingssalg fra Udlandet af Kartoffelmel gjorde Anvendelsen af andre Produkter for kostbar, medens den under 15. Oktober 1931 indførte indtil Udgangen af Marts Maaned 1934 gældende Told paa Kartoffelmel paa 5 Øre pr. kg nu atter har gjort det lønnende at anvende Majsmel til Glycosefremstilling. Det skal anføres, at der i 1932 er indført 939 Tons Majsstivelse, 573 Tons Risstivelse og 68 Tons Hvedestivelse. Foruden Anvendelse af Kartoffler til Stivelsefabrikation og til andre industrielle Formaal har der været Forsøg med Tørring af Kartoffler til Foderbrug, uden at man dog endnu har været i Stand til at finde en rentabel Tørringsform.

Som anført er der i Øjeblikket kun 1 Kartoffelmelsfabrik i Drift. Denne Fabrik er i Stand til at producere ca. 2000 Tons om Aaret, medens det aarlige Forbrug af Kartoffelmel beløber sig til ca. 11,000 Tons. For at tilfredsstille det hjemlige Forbrug af Kartoffelmel maa der derfor oprettes yderligere 4 à 5 Fabrikker med lignende Kapacitet som den eksisterende Fabrik. Om Omkostningerne ved Opførelsen af disse Fabrikker kan der ikke paa nærværende Tidspunkt siges noget afgørende, idet det formentlig i flere Tilfælde vil være muligt at lade den nye Fabrik oprettes et allerede eksisterende Anlæg, der naturligvis maa fornyes i nogen Grad, men dog til ringere Omkostninger end et samlet nyt Anlæg vilde medføre. For imidlertid at holde Fabrikkerne igang maa der gennem Kontrakter sikres Fabrikkerne en nærmere bestemt aarlig Tilførsel af Kartoffler. Af Hensyn til den normale Driftsturnus i Landbruget, kan Kontrakternes Løbetid næppe gøres

kortere end 5 Aar, og skal endvidere Fabrikernes Anlæg afskrives over en rimelig Tid, kan der næppe heller regnes med mindre end 2 Kontraktperioder à 5 Aar. Da, som bemærket, den overvejende Del af det med Kartoffler dyrkede Areal er beliggende i Jylland, og da Øerne kan regne med fortrinsvis at have Afsætning af Spisekartofler, vil det være naturligt, hvor nye Fabrikker skal opføres, at lægge disse i Jylland, hvorved bemærkes, at Fabrikkerne fortrinsvis bør lægges, hvor de naturlige Betingelser for Tilførslen af de nødvendige Raastoffer er til Stede, og tillige under Hensyn til Vandforhold og Transportforhold m. v.

Ved Iværksættelse af en Ordning som den ovenfor angivne, hvorefter den hidtidige Import af Kartoffelmel og Stivelse erstattes af dansk Produktion, skønnes det med Kartoffler dyrkede Areal at kunne udvides med 3—4000 ha., idet der herved regnes med, at Gennemsnitsudbyttet ved rationel Drift vil kunne blive væsentlig større end 150 Tdr. pr. ha. Anvendelsen af disse Arealer til Kartoffeldyrkning vil for de paagældende Egenes Landbrugere, der herigennem vil opnaa Mulighed for en rentabel Udnyttelse af deres Jord, kunne være af ikke ringe Betydning, ligesom det vil være af Interesse paa denne Maade at bidrage til at aflaste Landbrugets andre Produktionsgrene, hvor Afsætningsforholdene for Tiden volder Vanskeligheder.

En Forudsætning for, at en forsvarlig Ordning vil kunne iværksættes, vil det være, at Kartoffeldyrkerne, der maa forpligte sig til at levere de for Fabrikernes Drift nødvendige Kartoffler i en Aarrække, kan faa Sikkerhed for, at de herfor vil kunne opnaa en rimelig Pris, ligesom Kartoffelmelsfabrikkerne maa have Sikkerhed for at faa saadanne Afsætningsvilkaar, at de i Fabrikkerne anbragte Kapitaler kan forrentes og afdrages paa forsvarlig Maade. For at dette kan ske, foreslaas det, at Fremstilling af Kartoffelmel og Stivelse kun maa finde Sted i Henhold til dertil af Handelsministeren given Tilladelse, samt at saadan Tilladelse ligeledes kræves til Ind- og Udførsel af Kartoffelmel og Stivelse.

Endvidere foreslaas det, at Ministeren skal godkende Kontrakterne mellem Fabrikkerne og Leverandørerne, samt — for at Forbrugerne ikke skal udsættes for ugrundet Prisfordyrelse — at Ministeren skal kunne fastsætte Priserne for Kartoffelmel og Stivelse. Herefter vil det kunne bestemmes, at der ikke oprettes flere Fabrikker, end der er Brug for, saaledes at Fabrik-